

Protecția juridică a licențelor publice

Dr. Horațiu Dan Dumitru,
Avocat
colaborator senior,
S.C.A. „Mușat & Asociații”

Instanțele apără licențele open-source

Conectați permanent la problematica proprietății intelectuale din spațiul virtual, avocații de la Pillsbury Winthrop Shaw Pittman LLP semnaleză o spectaculoasă evoluție în privința impunerii, pe care judecătorescă, a drepturilor aferente Licenței Publice Generale GNU, versiunea a 2-a. Anul trecut, în luna septembrie, compania americană Monsoon Multimedia Inc. a fost acționată în justiție pentru nesocotirea licenței GPL 2 pe baza căreia reclamanții (două persoane fizice) distribuiau un software denumit BusyBox. Concret, cei doi reclamanți au afirmat că firma pârâtă comercializa un produs soft care încorporează și BusyBox, însă fără a oferi utilizatorilor și codul-sursă, cum prevedea licența. Temeiul acțiunii în justiție l-a constituit legea americană a copyrightului.

Speța derulată în fața instanței Districtului de Sud din New York este relevantă cel puțin pentru două motive. În primul rând, este pus în evidență cu putere faptul că licențele de tip open-source se pot bucura de protecție legală în fața tribunalului, iar autorii acestor tipuri de software se pot oricând adresa, cu succes, justiției. În al doilea rând, controversa în ceea ce privește licența GPL – dacă este o veritabilă licență sau dacă trebuie privită ca un contract – pare să se apropie, în sfârșit, de un răspuns tranșant în dreptul american. În funcție de interpretarea juridică aplicabilă, încălcarea condițiilor stipulate în licență va determina fie acordarea de despăgubiri, laolaltă cu obligația de a nu mai utiliza licența, în temeiul legislației din sfera proprietății intelectuale, fie numai beneficiul despăgubirilor, potrivit răspunderii contractuale clasice.

În cazul menționat, s-a ajuns, totuși, destul de repede la o înțelegere între părțile litigiului, ceea ce a împiedicat instanța să se pronunțe argumentat asupra problemelor juridice cu care fusese sesizată. Termenii tranzacției dintre reclamanți și pârâtă au fixat obligația acesteia din urmă de a achita o sumă cu titlu de compensație pentru creatorii softului BusyBox și de a suporta controlul periodic al unui open-source compliance officer, însărcinat să supravegheze modul de conformare față de exigențele conținute în licență.

O reacție în lanț, în SUA

Încurajată de acest prim succes, chiar și în absența unei hotărâri judecătorești care să fi abordat temele de fond ale disputei, echipa BusyBox și-a extins aria acțiunilor în instanță împotriva a încă două companii, despre care a pretins că și-au încălcat de asemenea obligațiile înscrise în licența GPL 2 cu privire la distribuirea și a codului-sursă către utilizatorii din aval. Temeiul l-a reprezentat, ca și în primul caz, legea drepturilor de autor, nu răspunderea contractuală de drept comun.

Este interesant de urmărit dacă și în cazul acestor două noi spețe – Andersen, Landley v. High Gaing Antennas, LLC și Andersen,

Landley v. Xterasys Corporation – aflate pe rolul aceluiași tribunal districtual new-yorkez, se va ajunge tot la înțelegeri între părțile aflate în proces, ceea ce ar duce din nou la privirea judecătorilor de posibilitatea de a-și exprima pe fond punctul de vedere asupra impunerii legale a licențelor din categoria open-source. În orice caz, o reacție a pârâților de a încerca stingerea litigiului în schimbul achitării unor daune-interese reprezintă cel puțin un indiciu cu privire la poziția nesigură din punct de vedere juridic a celor ce violează prevederile licențelor de acest tip.

Premiera înregistrată în SUA prin declanșarea acestor procese este de natură să se transforme într-un serios semnal de alarmă la nivelul industriei produselor informatice, deoarece ne putem imagina că destule firme folosesc și redistribuie software sub licență publică în condiții cel puțin discutabile. Exemplul oferit de Andersen și de Landley ar putea fi, în curând, urmat cu fidelitate de alți potențiali reclamanți, ale căror șanse de succes în justiție să nu poată fi contrabalansate de apărările celor ce ignoră astăzi minima înzestrare legală a licenței GNU.

Riscuri în caz de fuziuni și preluări

În măsura în care ocrotirea și impunerea judecătorească a licențelor open-source în America va deveni o realitate incontestabilă și ireversibilă, s-ar putea să ne aflăm la începutul unei tendințe de neoprit, cu efecte considerabile în multe alte state ale lumii. Aceasta, cu atât mai mult cu cât, înaintea spețelor născute în Statele Unite, Germania a fost țara în care judecătorii au înțeles să confere forță juridică produselor soft dezvoltate sub licențe publice. Amplificarea utilizării de software bazat pe GPL va atrage după sine o mult mai mare preocupare a dezvoltătorilor pentru apărarea eficientă în plan legal, confirmată de judecători, a software-ului lor ce încorporează elemente open-source, întemeiată pe legislațiile de copyright din alte jurisdicții. Se poate afirma, fără teama riscului de a greși, că perioada în care licențele publice erau considerate vulnerabile juridic și, ca atare, susceptibile de utilizări abuzive neproblematică, își are sfârșitul relativ aproape.

Consecințele juridice de acest gen sunt menite să atragă atenția și asupra nevoii de a acționa preventiv, evitând nașterea unor dispute în fața tribunalelor. Este vorba, de exemplu, despre necesitatea de a proceda, cu ocazia operațiunilor de Due Diligence, la o atentă și minuțioasă examinare a portofoliului de software aparținând firmelor aflate în preajma unor preluări sau fuziuni, spre a fi identificate eventuale riscuri derivate din folosirea abuzivă a acestor licențe. În cazul în care există, asemenea situații vor trebui avute în vedere atât la fundamentarea prețului preluărilor, cât și la ancorarea unor măsuri de siguranță în contractele de preluare, în scopul eliminării situațiilor cu potențial litigios, al asigurării drepturilor și intereselor unor terți care ar putea emite pretenții și al reintrării generale în legalitate.